

CONCERT

CHRISTIAN GERHAHER, baríton
GEROLD HUBER, piano

Diumenge 10 de juliol a les 21 h

Auditori de la Mercè

ÚNIC CONCERT A L'ESTAT

CONCERT ENREGISTRAT PER:

CatMúsica

Christian Gerhaher appears courtesy of Sony Classical

Dip. Legal: GI.999-2016

CHRISTIAN GERHAHER

PROGRAMA

Nachtviolen

Franz Schubert 1797-1828

PART I

An den Mond in einer Herbstnacht D 614
Hoffnung D 295
Im Jänner 1817 „Tiefes Leid“ D 876
Abschied D 475

Herbst D 945
Über Wildemann D 884
Der Wanderer D 649
Der Wanderer an den Mond D 870
Der Zwerg D 771
Abendstern D 806
Im Walde D 834

PART II

Nach einem Gewitter D 561
Der Schiffer D 694
An die Nachtigall D 196
Totengräber-Weise D 869
Frühlingsglaube D 686
Nachtviolen D 752
Abendlied für die Entfernte D 856

Wehmut D 772
Der Strom D 565
Der Hirt D 490
Lied Eines Schiffers an die Dioskuren D 360
Nachtgesang D 314
Der Sänger am Felsen D 482

Nachtviolen: la selecció personal de lieder de Christian Gerhaher

Mein Traum (el meu somni) és el títol de la història al·legòrica, clarament influïda per la literatura romàntica, que Franz Schubert va escriure el 3 de juliol de 1822. En un estil gairebé poètic, escriu un conte que mira el passat i recorda els conflictes i desacords viscuts amb el seu pare, especialment després de la mort de la seva estimada mare.

Es podria dir que a *Mein Traum* emergeixen els contorns d'un paisatge psicològic: emergeix el mateix Schubert. El compositor escriu amb paraules allò que més endavant també reflectirà a les seves composicions musicals: "Em vaig tornar a girar i, amb un cor ple d'amor infinit cap a la dona que em va rebutjar, em va tornar a allunyar cap a un indret encara més distant. Cantaré cançons durant molts anys, i quan siguin cançons d'amor, es convertiran en tristesa. Si són cançons de dolor, es convertiran en amor. D'aquesta manera l'amor i la tristesa són la divisió de dues parts de mi mateix."

Schubert també parla del seu anhel, encara viu i insaciabile, i és el tema principal de

cada composició. Un anhel que impregna especialment els més de 600 lieders que va escriure. Aquest anhel està molt present als magnífics *Die Winterreise*, *Die Schöne Müllerin*, *Der Schwanengesang*, *Die Gesänge des Hafners*, *Gretchen vom Spinnrade* o *Suleikas*, tots ells testimonis d'una habilitat gairebé sense precedents de Franz Schubert en aquest gènere. Tots els lieders són una joia en si mateixos: testimonis únics d'un talent musical incomparable.

Christian Gerhaher, exponent dels *Liederabends* del nostre temps, és un dels grans coneixedors i intèrprets dels lieder de Schubert, a qui ha dedicat gran part de la seva trajectòria professional. Fins i tot podríem dir que cap altre artista ha fet un estudi més exhaustiu de la concepció romàntica del *Weltschmerz**. Les interpretacions cristal·lines i elegants de Christian Gerhaher sobre els lieder de Schubert es troben entre les més preuades.

El baríton està acompañat pel seu pianista habitual, Gerold Hubert; plegats han treballat

i aprofundit en els lieder, i han enregistrat *Nachtviolen*, treball que avui es presenta de forma íntegra.

Nachtviolen és el lieder escrit sobre un poema de Johann Mayrhofer, que alhora dóna títol al disc. El Schubert que ens trobem als 24 lieder de *Nachtviolen* és una figura pensativa i malenconiosa, un trist rodamón a qui el món dóna esperança, però que no l'omple ni el satisfà del tot. El text de *Nachtviolen* ens ofereix moltes claus per comprendre aquest Schubert:

*Violetes de la nit, violetes de la nit!
Ulls foscos i plens d'ànima,
és ben joiós d'enfonsar-se
en un blau tan vellutat.*

*Les fulles verdes s'esforcen alegres
per ornar-vos amb la seva llum,
però vosaltres us mostreu greus i callades
en l'aire tebi de la primavera*

*Amb sublims reflexos de malenconia
vau tocar el meu cor fidel,
i ara en les nits callades
perviu aquesta sagrada unió.*

La musicalitat de Schubert té el punt just de discreció i és alhora absolutament encantadora: no hi ha una sola nota de més, ni cap gir musical que pugui distreure

el narrador líric dels seus sentiments. I Christian Gerhaher aconsegueix, amb escreix, estar a l'alçada de les composicions: la seva capacitat de preservar per a si mateix i per al públic la senzillesa del missatge, amb profunditat intel·lectual i honesta empatia, cantant al Schubert que comença a perdre el seu control sobre la vida.

La forma natural de congeniar que frueix entre Gerhaher i Gerold Hubert recrea a la perfecció l'esperit dels lieder de Schubert, que un altre gran intèpret, el pianista Gerald Moore, va descriure en una ocasió: "el lied de Schubert és tan espontani que la transferència de la ment del compositor a la partitura no perd la seva frescor i aroma, i això és gairebé un miracle. El cor de Schubert estava ple de música que eleva l'ànima amb gran claredat i natural eloqüència. La inspiració va anar a buscar a Schubert, igual que les plantes floreixen exuberants als marges del rierol."

Segons Gerald Moore, qualsevol persona que escolti el Schubert de Christian Gerhaher & Gerold Hubert, no tornarà a ser la mateixa.

CHRISTIAN GERHAHER

Mentre cursava estudis de Medicina, Christian Gerhaher (Struabing, Alemanya) va rebre classes de cant amb Paul Kuen i Raimund Grumbach i va assistir com a orient a l'Opernstudio de la Musikhochschule, a

Munic. Les seves exemplars interpretacions de lied, al costat del pianista Gerold Huber, han creat escola i els seus discs han estat repetidament guardonats.

►

El 2009, Gherhaher va obtenir el prestigiós guardó de la German Rheingau Musik- preis. El seu enregistrament de *Melancholie* de Schumann va rebre el BBC Music Award, l'Echo Klassik al Cantant de l'Any i, un any més tard, el MIDEM Classical Award en aquesta mateixa categoria. Christian Gerhaher ha cantat al Munich National Theatre i a la Vienna State Opera, i el 2010 la revista musical Opernwelt el va nomenar Cantant de l'Any. El seu debut a la Royal Opera House del Covent Garden, com a Wolfram al Tannhäuser de Richard Wagner, va merèixer el Laurence Olivier Outstanding Achievement in Opera l'any 2011.

Christian Gerhaher és convidat habitual a nombrosos esdeveniments, com ara el Schwetzingen Festival, Rheingau Music Festival, Proms de Londres, o els festivals d'Edimburg, Lucerna o Salzburg. També ha actuat en els auditoris més importants del món al costat de Simon Rattle, Kent Nagano, Nikolaus Harnoncourt, Mariss Jansons, Herbert Blomstedt, Bernard Haitink i Christian Thielemann.

Artista exclusiu de Sony Classical, Christian Gerhaher és artista resident al Wigmore Hall de Londres durant la temporada 2015/2016.

GEROLD HUBER

Nascut a la mateixa ciutat i el mateix any (1969) que el seu company Christian Gerhaher, Gerold Huber va estudiar piano amb Friedemann Berger a la Musikhochschule de Munic i va assistir a les classes de lied de Dietrich Fischer Dieskau, a Berlín. El 1998 va aconseguir el Prix International Pro Musicis al costat de Gerhaher. Huber ofereix classes magistrals a la Universitat de Yale i als festivals d'Aldeburgh i Schwetzingen.

També és convidat habitual als festivals i sales de concerts més importants del món, juntament a cantants de l'alçada de Mojca Erdmann, Diana Damrau, Ruth Ziesak, Maximilian Schmitt, Christiane Karg i Rolando Villazón, entre molts altres.

Els seus enregistraments amb Christian Gerhaher han estat editats per Sony Classical i han rebut nombrosos premis. Gerold també ha gravat al costat de Bernarda Fink (obres de Schubert per a Harmonia Mundi França) i amb Ruth Ziesak (obres de Liszt per a BerlinClassics i de Haydn per a Capriccio).

Entre els seus darrers discos, trobem les *Cançons italianes* d'Hugo Wolf al costat de Mojca Erdmann i Christian Gerhaher (Sony) i obres de Clara i Robert Schumann (sobre textos d'Heinrich Heine) amb Maximilian Schmitt per a Oehms Classics.

An den Mond in einer Herbstnacht

Text d'Alois Wilhelm Schreiber

(1763-1841)

Freundlich ist dein Antlitz,
Sohn des Himmels!
Leis sind deine Tritte
Durch des Äthers Wüste,
Holder Nachtgefährtel

Dein Schimmer ist sanft und erquickend,
Wie das Wort des Trostes
Von des Freundes Lippe,
Wenn ein schrecklicher Geier
An der Seele nagt.

Manche Träne siehst du,
Siehst so manches Lächeln,
Hörst der Liebe trauliches Geflüster,
Leuchtest ihr auf stilem Pfade;
Hoffnung schwebt auf deinem Strahle,
Herab zum stillen Dulder,
Der verlassen geht
Auf bedorntem Weg.

Du siehst auch meine Freunde,
Zerstreut in fernen Landen:
Du gießest deinem Schimmer
Auch auf die frohen Hügel,
Wo ich oft als Knabe hüpfte,
Wo oft bei deinem Lächeln
Ein unbekanntes Sehnen
Mein junges Herz ergriff.

Du blickst auch auf die Stätte,
Wo meine Lieben ruhn,
Wo der Tau fällt auf ihr Grab,
Und die Gräser drüber wehn
in dem Abendhauche.

Doch dein Schimmer dringt nicht
In die dunkle Kammer,
Wo sie ruhen von des Lebens Müh'n,
Wo auch ich bald ruhen werde!
Du wirst geh'n

A la lluna en una nit de tardor

És amable el teu rostre,
filla del cel!
I són lleugeres les teves passes
pel desert eteri,
dolça companya de la nit!

Resplendeixes, suau i fresca,
com les paraules de consol
que surten dels llavis de l'amic,
quan un voltor terrible
et rosega l'ànima.

Veus moltes llàgrimes,
i veus molts somriures,
sents el murmurí íntim de l'amor
i n'il·lumines el camí callat;
l'esperança davalla amb el teus raigs
sobre qui pateix en silenci
mentre avança solitari
pel corriol embardissat.

Veus també els meus amics,
absents, en terres llunyanes:
et vesses resplendent
damunt dels cims alegres,
on sovint jugava de nen,
on, quan somreies,
un anhel desconeget
em conqueria el cor, tan jove.

També contemples els llocs
on els meus estimats reposen,
quan la rosada n'amara les tombes,
i el vent del vespre sacseja
l'herba que les cobreix.

Però la teva llum no entra
a l'obscura estança
on reposen de les fatigues de la vida,
on jo també reposaré aviat!
Te n'aniràs,

Und wiederkehren,
Du wirst seh'n
Noch manches Lächeln;
Dann werd' ich nicht mehr lächeln,
Dann werd' ich nicht mehr weinen,
Mein wird man nicht mehr gedenken
Auf dieser schönen Erde.

Hoffnung

Text de Johann Wolfgang von Goethe
(1749-1832)

Schaff', das Tagwerk meiner Hände,
Hohes Glück, daß ich's vollende!
Laß, o laß mich nicht ermatten!
Nein, es sind nicht leere Träume:
Jetzt nur Stangen, diese Bäume
Geben einst noch Frucht und Schatten.

*Im Jänner 1817 «tiefe leid»
Text d'Ernst Schulze (1789-1817)*

Ich bin von aller Ruh' geschieden
Und treib' umher auf wilder Flut;
An einem Ort nur find' ich Frieden,
Das ist der Ort, wo alles ruht.
Und wenn die Wind' auch schaurig sausen,
Und kalt der Regen niederfällt,
Doch will ich dort viel lieber hausen,
Als in der unbeständ'gen Welt.

Denn wie die Träume spurlos schweben,
Und einer schnell den ander'n treibt,
Spielt mit sich selbst das irre Leben,
Und jeder naht und keines bleibt.
Nie will die falsche Hoffnung weichen,
Nie mit der Hoffnung Furcht und Mühl'
Die Ewigstummen, Ewigbleichen
Verheißen und versagen nie.

*i tornaràs altra vegada;
encara hauràs de veure
molts somriures.*

*Aleshores ja hauré deixat de riure,
aleshores ja hauré deixat de plorar,
i ningú no es recordarà de mi
en aquesta formosa terra.*

Esperança

*Deixa'm complir, sagrada Fortuna,
la feina quotidiana de les meves mans!
No, no em deixis defallir!
No, no són somnis vans:
ara només són esqueixos, aquests arbres,
però un dia llevaran fruit, i faran ombra.*

Al gener de 1817, «Pena Profunda»

*M'he allunyat de tota pau
i vagarejo en una marea salvatge;
Només trobaré pau en un lloc,
serà el lloc on tot reposa.
I encara que el vent xiuli lúgubre,
i caigui, gelada, la pluja,
m'estimo molt més viure aquí
que en el món inconstant.*

*Així com els somnis suren sense deixar
traces
i cadascun empeny, veloç, cap al següent,
ma vida juga amb ella mateixa, esbojarrada,
i tothom s'hi acosta, però ningú no s'hi
queda.
Mai no vol cedir la falsa esperança,
ni la por, ni les penalitats.
Els eternament muts, els eternament pàl-lids,
mai no prometen, ni s'equivoquen.*

Abschied**Text de Johann Mayrhofer (1787-1836)**

Über die Berge zieht ihr fort,
Kommt an manchen grünen Ort;
Muß zurücke ganz allein,
Lebet wohl! es muß so sein.

Scheiden, meiden, was man liebt,
Ach wie wird das Herz betrübt!
O Seenspiegel,Wald und Hügel schwinden
all;
Hör' verschwimmen eurer
StimmenWiderhall.

Lebt wohl! klingt klagevoll,
Ach wie wird das Herz betrübt,
Scheiden, meiden was man liebt;
Lebt wohl! klingt klagevoll.

Comiat

*Us en aneu per les muntanyes,
arribareu a algun lloc ple de verdor;
Jo he de tornar tot sol:
Adéu, adéu! Com ha de ser.*

*Allunyar-se i deixar allò que s'estima,
ai, com ens entristeix el cor!
El mirall del llac, bosc i cims desapareixen,
sento esvair-se l'eco de les seves veus!*

*Adéu! Ressona com un plany.
ai, com ens entristeix el cor!
Allunyar-se i deixar allò que s'estima...
Adéu! Ressona com un plany.*

Herbst**Text de Ludwig Rellstab (1799-1860)**

Es rauschen die Winde
So herbstlich und kalt;
Verödet die Fluren,
Entblättert der Wald.
Ihr blumigen Auen!
Du sonniges Grün!
So welken die Blüten
Des Lebens dahin.

Es ziehen die Wolken
So finster und grau;
Verschwunden die Sterne
Am himmlischen Blau!
Ach, wie die Gestirne
Am Himmel entflehn,
So sinket die Hoffnung
Des Lebens dahin!

Ihr Tage des Lenzes
Mit Rosen geschmückt,
Wo ich den Geliebten
Ans Herze gedrückt!
Kalt über den Hügel
Rauscht,Winde, dahin!
So sterben die Rosen
Der Liebe dahin.

Tardor

*Bufen els vents
freds de la tardor;
gebren els camps,
desfullen el bosc.
Prats florits!
Verd assolellat!
Així es marceixen les flors
que omplen la vida.*

*Els núvols s'apilonen
foscós i grisos,
i els estels es fonen
en el cel que era blau.
Com els astres
que en el cel es dilueixen,
així mateix s'esvaeixen
les esperances de la vida!*

*Dies de primavera
que les roses adornaven.
On és l'amant que abraçava
abans contra en el meu pit?
Que bufi el vent més rúfol
en el pujol glaçat!
Així moren allà
les roses de l'amor.*

Über WildeMann

Text d'Ernst Schulze (1789-1817)

Die Winde sausen am Tannenhang,
Die Quellen brausen das Tal entlang;
Ich wandre in Eile durch Wald und Schnee,
Wohl manche Meile von Höh' zu Höh'.

Und will das Leben im freien Tal
Sich auch schon heben zum Sonnenstrahl,
Ich muß vorüber mit wildem Sinn
Und blicke lieber zum Winter hin.

Auf grünen Heiden, auf bunten Au'n,
Müßt ich mein Leiden nur immer schaun,
Daß selbst am Steine das Leben sprießt,
Und ach, nur eine ihr Herz verschließt.

O Liebe, Liebe, o Maienhauch,
Du drängst die Triebe aus Baum und
Strauch,
Die Vögel singen auf grünen Höh'n,
Die Quellen springen bei deinem Wehn.

Mich läßt du schweifen im dunklen Wahn
Durch Windespfeifen auf rauher Bahn.
O Frühlingsschimmer, o Blütenschein,
Soll ich denn nimmer mich dein erfreun?

La natura indòmita

*Xiula el vent entre el brancam de l'avet,
el rierols creuen, brogents, la vall;
jo camino apressat llegües i llegües,
enmig del bosc nevat, d'un cim a l'altre.*

*I encara que la vida vulgui despertar
a l'ampla vall amb l'escalfor del sol,
el meu ànim feréstec em fa passar de llarg
i m'estimo més mirar cap a l'hivern.*

*En les planes verdes o en prats acolorits,
sempre hi veuré les meves penes.
La vida neix fins de les pedres, però a mi,
una criatura, una de sola -ai!, em tanca el cor*

*i Oh amor, amor, alè del maig,
que fas brotar arbres i plantes
quan els ocells canten a les alçades verdes
i les fonts saltironegen dringants.*

*Deixa'm vagarejar entre obscuris deliris,
entre els xiulets del vent, pels camins més aspres.
Oh primavera resplendent, esplet de les flors,
¿és que no hauré de gaudir-te mai més?*

Der Wanderer

**Text de Friedrich von Schlegel
(1772-1829)**

Wie deutlich des Mondes Licht
Zu mir spricht,
Mich beseelend zu der Reise;
«Folge treu dem alten Gleise,
Wähle keine Heimat nicht.
Ew'ge Plage
Bringen sonst die schweren Tage;
Fort zu andern
Sollst du wechseln, sollst du wandern,
Leicht entfliehend jeder Klage.»

Sanfte Ebb und hohe Flut,
Tief im Mut,
Wandr' ich so im Dunkeln weiter,
Steige mutig, singe heiter,
Und die Welt erscheint mir gut.
Alles reine
Seh ich mild im Widerscheine,
Nichts verworren
In des Tages Glut verdorren:
Froh umgeben, doch alleine.

El caminant

*Amb quina claredat em parla
la llum de la lluna,
i m'inspira per al viatge:
"Segueix fidel l'antic camí,
no escullis pas cap pàtria,
si no els dies difícils
et duran eterna recança.
T'has de guiar cap a altres pàtries,
i caminar lleuger
fugint de qualsevol lament.*

*Suau com la marea baixa,
fort com la marea alta,
i amb l'ànim profund,
continuo caminant en la foscor,
pujo amb delit i canto alegre,
el món em sembla bo.
A la mirada serena,
tot se m'hi fa puresa,
No veig res de borrós,
ni agostat per l'ardor del dia.
Estic sol, però envoltat d'alegría.*

Der Wanderer an den Mond

Text de Johann Gabriel Seidl (1804-1875)

Ich auf der Erd', am Himmel du
Wir wandern beide rüstig zu:
Ich ernst und trüb, du mild und rein,
Was mag der Unterschied wohl sein?

Ich wandre fremd von Land zu Land,
So heimatlos, so unbekannt;
Berg auf, Berg ab, Wald ein, Wald aus,
Doch bin ich nirgend, ach! zu Haus.

Du aber wanderst auf und ab
Aus Westens 'Wieg' in Ostens Grab,
Wallst Länder ein und Länder aus,
Und bist doch, wo du bist, zu Haus.

Der Himmel, endlos ausgespannt,
Ist dein geliebtes Heimatland;
O glücklich, wer, wohin er geht,
Doch auf der Heimat Boden steht!

El caminant a la lluna

*Jo per la terra, i tu pel cel,
tots dos caminem adelerats:
jo greu i ombrívol, tu dolça i pura,
¿equina és la diferència entre tots dos?*

*De país en país, sòc sempre estranger,
com un sense llar de tothom desconegut,
amunt pels cims, bosc endins i bosc enfora,
mai no trobo un lloc on em senti a casa.*

*Però tu vas sempre amunt i avall,
del bressol de ponent a la tomba de llevant,
de país en país, en pelegrinatge,
i, siguis on siguis, sempre ets a casa.*

*El cel, extensió sense límits,
és la teva terra estimada.
Oh, que feliç aquell que, vagi on vagi,
sempre es troba com a la terra natal.*

Der Zwerg

Text de Matthäus von Collin (1779-1824)

Im trüben Licht verschwinden schon die
Berge,
Es schwebt das Schiff auf glatten
Meereswogen, Worauf die Königin mit
ihrem Zwerge.

Sie schaut empor zum hochgewölbten
Bogen,
Hinauf zur lichtdurchwirkten blauen Ferne;
Die mit der Milch des Himmels blau
durchzogen.

«Nie, nie habt ihr mir gelogen noch, ihr Sterne,
So ruft sie aus, «bald werd' ich nun
entschwinden,
Ihr sagt es mir, doch sterb' ich wahrlich
gerne.»

Da tritt der Zwerg zur Königin, mag binden
Um ihren Hals die Schnur von roter Seide,
Und weint, als wollt' er schnell vor Gram
erblinden.

Er spricht: «Du selbst bist schuld an diesem
Leide Weil um den König du mich hast
verlassen,
Jetzt weckt dein Sterben einzig mir noch
Freude.»

«Zwar werd' ich ewiglich mich selber haßen,
Der dir mit dieser Hand den Tod gegeben,
Doch mußt zum frühen Grab du nun
erblassen.»

Sie legt die Hand aufs Herz voll jungem
Leben,
Und aus dem Aug' die schweren Tränen
rinnen,
Das sie zum Himmel betend will erheben.

El gnom

*La llum tèrbola difumina les muntanyes,
les suaus onades de la mar gronxen un
vaixell.*

A bord, hi naveguen la reina i el seu gnom.

*Ella mira cap amunt, a l'alta volta,
cap a la blavosa llunyania de la llum
que solca, pàlhida, la Via Làctia.*

*"Mai, mai no m'heu mentit, estels",
va cridar. "Aviat desapareixeré,
em digueu, però moriré feliç."*

*Aleshores el gnom s'atansa a la reina
i li nua al coll un cordó de seda roja, i plora,
com si volgués que l'encegués la pena.*

*I el gnom diu: "Tu en tens la culpa, del
patiment,
perquè m'has abandonat pel rei,
i només la teva mort em tornarà la joia."*

*"Certament, m'odiaré per sempre
per donar-te jo mateix la mort
però la tomba, primerenca, t'espera."*

*Ella es posa la mà al pit, juvenil i ple de vida,
galtes avall les llàgrimes rossolen
des dels ulls que al cel vol enlairar.*

«Mögst du nicht Schmerz durch meinen Tod

gewinnen!»

Sie sagt's; da küßt der Zwerg die bleichen Wangen, D'rauf alsbald vergehen ihr die Sinnen.

Der Zwerg schaut an die Frau, von Tod befangen,
Er senkt sie tief ins Meer mit eig'nem Händen,
Ihm brennt nach ihr das Herz so voll Verlangen,
An keiner Küste wird er je mehr landen.

Abendstern

Text de Johann Mayrhofer (1787-1836)

Was weilst du einsam an dem Himmel,
O schöner Stern? und bist so mild;
Warum entfernt das funkelnde Gewimmel
Der Brüder sich von deinem Bild?
«Ich bin der Liebe treuer Stern,
Sie halten sich von Liebe fern.»

So solltest du zu ihnen gehen,
Bist du der Liebe, zaud're nicht!
Wer möchte denn dir widerstehen?
Du süßes eigensinnig Licht.
«Ich säe, schaue keinen Keim,
Und bleibe trauernd still daheim.»

«Que la meva mort no et causi pena», li diu al gnom que li besa les galtes pàllides, i a l'instant perd els sentits.

*El gnom la contempla, ja per la mort capturada,
i amb les seves mans l'enfonsa al mar.
El seu cor s'encén de desig per ella,
mai més en cap costa tindrà port.*

L'estel de la tarda

Què hi fas tot sol al cel
astre tan bell, tan suau com ets?
Per què s'aparta de tu la multitud
guspirejant dels teus germans?
“Jo sóc l'estel fidel de l'amor;
ells, de l'amor, se n'allunyen”.

*Si ets l'estel de l'amor, ¿no hauries
d'anar amb ells sense dubtar-ho?
Qui podria aleshores resistir-s'hi?
Tu, estel dolç i obstinat.
“Jo sembro, però no veig llevar fruit
i trist i callat em quedo a casa.”*

Im Walde

Text d'Ernst Schulze (1789-1817)

Ich wand're über Berg und Tal
Und über grüne Heiden,
Und mit mir wandert meine Qual,
Will nimmer von mir scheiden.
Und schifft' ich auch durch's weite Meer,
Sie käm' auch dort wohl hinterher.

Wohl blüh'n viel Blumen auf der Flur,
Die hab' ich nicht gesehen,
Denn eine Blume seh' ich nur
Auf allen Wegen stehen.
Nach ihr hab' ich mich oft gebückt
Und doch sie nimmer abgepfückt.

Gar lieblich singen nah und fern
Die Vögel auf den Zweigen;
Wohl säng' ich mit den Vögeln gern,
Doch muß ich traurig schweigen.
Denn Liebeslust und Liebespein,
Die bleiben jedes gern allein.

Am Himmel seh' ich flügelschnell
Die Wolken weiterziehen,
Die Welle rieselt leicht und hell,
Muß immer nah'n und fliehen.
Doch haschen, wenn's vom Winde ruht,
Sich Wolk' und Wolke, Flut und Flut.

Ich wand're hin, ich wand're her,
Bei Sturm und heiter'n Tagen,
Und doch erschau' ich's nimmermehr
Und kann es nicht erjagen.
O Liebessehnen, Liebesqual,
Wann ruht der Wanderer einmal?

Bosc endins

Recorrem muntanyes i valls
i prades verdes,
jo i el meu turment, que m'acompanya,
i mai, del meu costat, no se n'aparta.
Si navegués per la mar inabastable
igualment, sens dubte, em seguiria.

Sé que moltes flors adornen el paisatge
però jo no les he vist,
perquè a tots els camins, arreu,
només en veig una, de flor,
i sovint m'he inclinat cap a ella
però mai no l'he collida.

Els ocells, adorables, canten
de lluny i de prop, a les branques.
Com m'agradaria cantar amb ells,
però he de callar, ben tristament,
perquè al goig i a la pena de l'amor
només els plau de romandre en solitud.

Veig al cel l'alabatre dels núvols
que passen veloços, l'onada
que flueix lleugera i lluminosa,
obligada a acostar-se per després fugir.
Però, quan el vent reposa,
un núvol segueix l'altre, i una onada l'altra.

Jo vagarejo d'aquí cap a allà,
sota el sol o enmig de la tempesta,
i mai més no podré veure'l
altre cop ni tampoc perseguir-lo.
Ai, anhel d'amor, turment d'amor,
¿quan podrà reposar el caminant?

Nach einem Gewitter

Text de Johann Mayrhofer (1787-1836)

Auf den Blumen flimmern Perlen,
Phiomelens Klagen fließen,
Mutiger nun dunkle Erlen
In die reinen Lüfte sprießen.

Und dem Tale, so erblichen,
Kehret holde Röte wieder,
In der Blüten Wohlgerüchen
Baden Vögel ihr Gefieder.

Der Schiffer

**Text de Friedrich von Schlegel
(1772-1829)**

Friedlich lieg' ich hingegossen,
Lenke hin und her das Ruder,
Atme kühl im Licht des Mondes,
Träume süß im stillen Mute;
Gleiten laß ich auch den Kahn,
Schau in die blanken Fluten,
Wo die Sterne lieblich schimmern,
Spiele wieder mit dem Ruder.

Säße doch das blonde Mägglein
Vor mir auf dem Bänkchen ruhend,
Sänge schmachtend zarte Lieder.
Himmlisch wär' mir dann zu Mute,
Ließ mich necken von dem Kinde,
Wieder tändelnd mit der Guten.
Friedlich lieg' ich hingegossen,
Träume süß im stillen Mute,
Atme kühl im Licht des Mondes,
Führe hin und her das Ruder.

Després d'una tempesta

Damunt les flors brillen petites perles,
flueixen els planys de Filomena,
i amb més vigor s'entaulen els obscurs alisis
cap a l'aire, ara tan pur.

I la vall, empal·lidida,
recobra el vermel·l viu.
En la fragància de les flors
els ocells hi banyen el plomatge.

El barquer

Recolzat, amb tota la calma,
giro el timó cap aquí i cap allà,
respiro la fresca a la llum de la lluna,
i seré em complac en la dolçor del meu
somni.
Deixo que la barca llisqui tranquil·la,
contemplo l'aigua de cristall
que reflecteix el fulgor de les estrelles.
I torno a jugar amb el rem.

Tant de bo certa noieta rossa,
fos aquí asseguda, davant meu a la
bancada,
cantant tendres cançons d'amor.
Aleshores em sentiria com al cel
I deixaria que la nina jugués amb mi
I jo coquetejaria amb ella.
Recolzat, amb tota la calma,
seré em complac en la dolçor del meu
somni,
respiro la fresca a la llum de la lluna,
i giro el timó cap aquí i cap allà.

An die Nachtigall

**Text de Johann Einrich Voss (1751-1826),
a partir de Ludwig Höltý (1748-1776)**

Geuß nicht so laut der liebentflammten
Lieder Tonreichen Schall
Vom Blütenast des Apfelbaums hernieder,
O Nachtigall!

Du tönest mir mit deiner süßen Kehle
Die Liebe wach;
Denn schon durchbebt die Tiefen meiner
Seele Dein schmelzend «Ach».

Dann flieht der Schlaf von neuem dieses
Lager, Ich starre dann
Mit naßem Blick und totenbleich und hager
Den Himmel an.
Fleuch, Nachtigall, in grüne Finsternisse,
Ins Haingesträuch,
Und spend im Nest der treuen Gattin
Küsse, Entfleuch, Entfleuch!

Al rossinyol

No escampis amb tanta força la rica
melodia de les cançons inflamades d'amor
des de les branques florides del pomer
oh, rossinyol!

Amb la teva dolça gola despertes
l'amor a la meva öida;
el teu "ai" entendridor sacseja
el fons de la meva ànima.

Aleshores, el somni abandonarà aquest lloc
altra vegada i jo em quedaré
amb els ulls humits, i tan pàl·lid
com un mort, mirant el cel.
Fuig rossinyol, cap a les verdes tenebres,
dins del boscatge espès,
i en el niu besa la teva parella fidel.
Fuig, fuig!

Totengräber-Weiser

**Text de Franz Xaver von Schlechta
(1796-1875)**

Nicht so düster und so bleich,
Schläfer in der Truhe,
Unter Schollen leicht und weich
Leg' ich dich zur Ruhe.

Wird der Leib des Wurmes Raub
Und ein Spiel den Winden,
Muß das Herz selbst noch als Staub
Leben und empfinden.

Denn der Herr sitzt zu Gericht;
Gleichend deinem Leben
Werden, dunkel oder licht,
Träume dich umschweben.

Jeder Laut, der dich verklagt
Als den Quell der Schmerzen,
Wird ein scharfer Dolch und nagt
Sich zu deinem Herzen.

Doch der Liebe Tränentau,
Der dein Grab besprühet,
Färbt sich an des Himmels Blau,
Knospel auf und blühet.

Im Gesange lebt der Held,
Und zu seinem Ruhme
Schimmert hoch im Sternenfeld
Eine Feuerblume.

Schlafe, bis der Engel ruft,
Bis Posaunen klingen,
Und die Leiber sich der Gruft
Jugendlich entschwingen.

Tonada de l'enterramorts

*No massa ombrívol ni pàlid,
dorment al teu taüt,
amb llegeresa i dolçor, t'estiro
a descansar en pau sota la terra.*

*Encara que es torni pastura dels cucs
i una joguina dels vents,
el cor, en pols ja convertit,
ha de poder viure i sentir.*

*Car el Senyor et sotmetrà a judici,
i tal com va passar-te en vida,
tan de l'illum com de foscor,
t'embolcallaran els somnis.*

*Cada paraula que t'acusí
de ser font d'algún mal
serà una daga esmolada
que se't clavarà al cor.*

*En canvi, la rosada de llàgrimes amoroses
que t'amari el sepulcre
farà tenyir de blau el cel
i s'obrirà com floreix una poncella.*

*L'heroi viu en els cants,
i per conservar-ne la glòria,
dalt de la volta d'estels
refulgeix una flor encesa.*

*Dorm fins que l'àngel et cridi,
fins que ressonin les trompetes
i els cossos de les tombes
recobrin el vigor juvenil.*

Frühlingsglaube

**Text de Johann Ludwig Uhland
(1787-1862)**

Die linden Lüfte sind erwacht,
Sie säuseln und weben Tag und Nacht, Sie schaffen an allen Enden.
O frischer Duft, o neuer Klang! Nun, armes Herz, sei nicht bang! Nun muß sich alles, alles wenden.

Die Welt wird schöner mit jedem Tag, Man weiß nicht, was noch werden mag, Das Blühen will nicht enden;
Es blüht das fernste, tiefste Tal: Nun, armes Herz, vergiß der Qual! Nun muß sich alles, alles wenden.

Nachtviolen

**Text de Johann Baptist Mayrhofer
(1787-1836)**

Nachtviolen, Nachtviolen!
Dunkle Augen, seelenvolle,
Selig ist es, sich versenken
In dem samtnen Blau.

Grüne Blätter streben freudig
Euch zu hellen, euch zu schmücken;
Doch ihr blicket ernst und schweigend
In die laue Frühlingsluft.

Mit erhabnen Wehmutstrahlen
Trafet ihr mein treues Herz,
Und nun blüht in stummen Nächten
Fort die heilige Verbindung.

Fe primaveral

*La brisa lleugera ja s'ha despertat,
remoreja i es gronxa nit i dia,
i s'escampa pels racons.
Oh frescos perfums i sons novells!
Ara, pobre cor, no tinguis por.
Ara tot, tot ha de canviar.*

*El món s'embelleix dia a dia,
i no sabem encara què vindrà.
Tot floreix, sense final.
Les flors arriben a la vall més fonda i
allunyada.
Ara, pobre cor, obliga els teus turments.
Ara tot, tot ha de canviar.*

Violetes de la nit

*Violetes de la nit, violetes de la nit!
Ulls foscos i plens d'ànima,
és ben joiós d'enfonsar-se
en un blau tan vellutat.*

*Les fulles verdes s'esforcen alegres
per ornar-vos amb la seva llum,
però vosaltres us mostreu greus i callades
en l'aire tebi de la primavera*

*Amb sublims reflexos de malenconia
vau tocar el meu cor fidel,
i ara en les nits callades
perviu aquesta sagrada unió.*

Abendlied für die Entfernte
Text d'August Wilhelm Schlegel
(1767-1845)

Hinaus mein Blick! hinaus ins Tal!
Da wohnt noch Lebensfülle;
Da labe dich im Mondenstrahl
Und an der heil'gen Stille.
Da horch nun ungestört, mein Herz,
Da horch den leisen Klängen,
Die, wie von fern, zu Wonn' und Schmerz
Sich dir entgegen drängen.

Wenn Ahnung und Erinnerung
Vor unserm Blick sich gatten,
Dann mildert sich zur Dämmerung
Der Seele tiefster Schatten.
Ach, dürften wir mit Träumen nicht
Die Wirklichkeit verweben,
Wie arm an Farbe, Glanz und Licht
Wärst du, o Menschenleben!

So hoffet treulich und beharrt
Das Herz bis hin zum Grabe;
Mit Lieb' umfaßt's die Gegenwart,
Und düngt sich reich an Habe,
Die Habe, die es selbst sich schafft,
Mag ihm kein Schicksal rauben;
Es lebt und webt in Wärm' und Kraft,
Durch Zuversicht und Glauben.

Und wär in Nacht und Nebeldampf
Auch Alles rings erstorben,
Dies Herz hat längst für jeden Kampf
Sich einen Schild erworben.
Mit hohem Trotz im Ungemach
Trägt es, was ihm beschieden.
So schlummr' ich ein, so werd' ich wach,
In Lust nicht, doch in Frieden.

Cançó nocturna a l'amant llunyan

Mireu enfora, ulls meus, mireu la vall!
Allà on es pot viure en plenitud,
allà on pots alegrar-te amb la llum de la lluna
i en el silenci sagrat.
Allà, cor meu, sentiràs sense traves,
allà escoltaràs les notes suaus
que, de lluny, t'arribaran volant
tant per al goig com per la pena.

Quan el pressentiment i el record
s'uneixin davant dels ulls,
llavors fins la posta del sol, fins l'ombra
més fonda de l'ànima s'atenua.
Però, ai!, no hem de trenar els somnis
amb la realitat...
Ben poc color, ben poca llum i fulgència
tindria llavors la vida humana.

Fidel i constant, acull així les esperances
el nostre cor fins a la tomba.
Abraça amb amor el present
i es veu ric en béns,
riqueses que ell mateix aconsegueix,
i que cap destí no els robarà.
El cor viu i batega amb força i escalf
gràcies a la fe i la confiança.

I malgrat que, de nit, sota un vel de boira,
al seu voltant tot hagués mort,
aquest cor ja s'hauria foryat
un escut per a totes les batalles.
Amb orgull sublim suporta
les adversitats que la vida depara.
I així m'adormo i així em desperto,
no pas amb goig, però si en pau.

Wehmut

Text de Matthäus von Collin (1779-1824)

Wenn ich durch Wald und Fluren geh',
Es wird mir dann so wohl und weh
In unruhvoller Brust.
So wohl, so weh, wenn ich die Au
In ihrer Schönheit Fülle schau',
Und all die Frühlingslust.

Denn was im Winde tönend weht,
Was aufgetürmt gen Himmel steht,
Und auch der Mensch, so hold vertraut
Mit all der Schönheit, die er schaut,
Entschwindet, und vergeht.

Der Strom

Text d'autor anònim

Mein Leben wälzt sich murrend fort,
Es steigt und fällt in krausen Wogen,
Hier bäumt es sich, jagt nieder dort
In wilden Zügen, hohen Bogen.

Das stille Tal, das grüne Feld
Durchrauscht es nun mit leisem Beben,
Sich Ruh ersehnend, ruh'gen Welt,
Ergötzt es sich am ruhigen Leben.

Doch nimmer findend, was es sucht,
Und immer sehnend tost es weiter,
Unmutig rollt's auf steter Flucht,
Wird nimmer froh, wird nimmer heiter.

Malenconia

Quan passejo per boscos i camps
el goig i la malenconia
no em deixen reposar el pit.
Goig i malenconia quan contempro
la belesa del prat en plenitud
i tota l'alegria primaveral.

Perquè tot allò que s'endú l'udol del vent,
tot allò que s'alça cap al cel,
i el mateix home que es refia
de la belesa familiar que contempla,
tot desapareixerà i morirà.

El torrent

La meva vida avança amb el fragor inquiet
de les onades d'una mar agitada.
Aquí s'alça i allà s'enfonsa
en alts i baixos salvatges.

La vall serena, la prada verda
recorre amb tremolor subtil,
anhelant la calma, un món en pau,
i complaire's en una vida tranquil·la.

Però mai no troba allò que busca
i sense perdre l'afany, continua la torturada
marxa
i a contracor fuig constant, al galop,
sense trobar mai ni la pau ni l'alegria.

Der Hirt

Text de Johann Mayrhofer (1787-1836)

Du Turm! zu meinem Leide
Ragst du so hoch empor,
Und mahnest grausam immer
An das, was ich verlor.

Sie hängt an einem Andern,
Und wohnt im Weiler dort.
Mein armes Herz verblutet,
Vom schärfsten Pfeil durchbohrt.

Wohin ich mich nun wende
Der Turm er folget mir;
O sagt' er, statt der Stunden,
Was mich vernichtet, iher!

Lied Eines Schiffer an die Dioskuren
Text de Johann Mayrhofer (1787-1836)
Dioskuren, Zwillingssterne,
Die ihr leuchtet meinem Nachen,
Mich beruhigt auf dem Meere
Eure Milde, euer Wachen.

Wer auch fest in sich begründet,
Unverzagt dem Sturm begegnet
Fühlt sich doch in euren Strahlen
Doppelt mutig und gesegnet.

Dieses Ruder, das ich schwinge,
Meeresfluten zu zerteilen,
Hänge ich, so ich geborgen,
Auf an eures Tempels Säulen,
Dioskuren, Zwillingssterne.

Ei Pastor

*iOh, torre! Per al meu mal
ho domines tot des de les alçades
i em recordes sempre, cruel,
el que he perdot.*

*Ella pertany a un altre
i viu allà, al poble.
El meu pobre cor es dessagna
travessat per la sageta més aguda.*

*Vagi on vagi,
la torre em persegueix;
tan de bo, en lloc de tocar les hores,
li digués a ella el que em mata.*

Cançó d'un barquer als Dioscurs

*Dioscurs, estels bessons
que il·lumineu la meva barca,
quan sóc a mar m'asserena
la vostra dolçor, saber que vigileu.*

*Qui creu en ell mateix amb fermesa
i s'enfronta animós a la tempesta,
se sent, amb la vostra llum,
valent i beneït dues vegades.*

*Aquest rem que m'ha ajudat
a solcar totes les marees,
quan, sa i estalvi, sigui a terra,
el penjaré a les columnes del vostre temple,
Dioscurs, estels bessons.*

Lied Eines Schiffer an die Dioskuren

Text de Johann Mayrhofer (1787-1836)

Dioskuren, Zwillingssterne,
Die ihr leuchtet meinem Nachen,
Mich beruhigt auf dem Meere
Eure Milde, euer Wachen.

Wer auch fest in sich begründet,
Unverzagt dem Sturm begegnet
Fühlt sich doch in euren Strahlen
Doppelt mutig und gesegnet.

Dieses Ruder, das ich schwinge,
Meeresfluten zu zerteilen,
Hänge ich, so ich geborgen,
Auf an eures Tempels Säulen,
Dioskuren, Zwillingssterne.

Nachtgesang
Text de Ludwig Kosegarten (1758-1818)

Tiefe Feier schauert um die Welt,
Braune Schleier hüllen Wald und Feld.
Trüb und matt und müde
Nickt jedes Leben ein,
Und namenloser Friede
Umsäuselt alles Sein.

Wacher Kummer, laß ein Weilchen mich,
Goldner Schlummer, komm umflügle mich!
Trockne meine Tränen
Mit deines Schleiers Saum,
Und täusche, Freund, mein Sehnen
Mit deinem schönsten Traum.

Cançó d'un barquer als Dioscurs

Dioscurs, estels bessons
que il·lumineu la meva barca,
quan sóc a mar m'asserena
la vostra dolçor, saber que vigileu.

Qui creu en ell mateix amb fermesa
i s'enfronta animós a la tempesta,
se sent, amb la vostra llum,
valent i beneït dues vegades.

Aquest rem que m'ha ajudat
a solcar totes les marees,
quan, sa i estalvi, sigui a terra,
el penjaré a les columnes del vostre temple,
Dioscurs, estels bessons.

Cançó nocturna

Una profunda solemnitat regna en el món,
obscuris vels embolcallen boscos i camps.
Taciturna, llàguida i cansada,
s'endormisca cada vida
i una pau sense nom
bressa tots els éssers.

Pesar diürn, deixa'm un instant!
Somni daurat, abraça'm amb les ales.
Eixuga'm les llàgrimes
amb la vora del teu vel
i enganya, amic, els meus anhels
amb el més bonic dels teus somnis.

Der Sänger am Felsen

Text de Caroline Pilcher (1769-1843)

Klage, meine Flöte! klage!
Einsam rufest du dem Tage,
Der dem Schmerz zu spät erwacht.
Einsam schallen meine Lieder;
Nur das Echo hallt sie wieder
Durch die Schatten stiller Nacht.

Klage, meine Flöte! klage!
Die entflohenen schönen Tage,
Wo ein Herz, das mir nur schlug,
Deinen sanften Liedern lauschte,
Zürnend, wenn ein Zephyr rauschte,
Und den kleinsten Laut vertrug.

Klage, meine Flöte! klage!
Kürzt den Faden meiner Tage
Bald der strengen Parze Stahl;
O dann sing auf Lethe's Matten
Irgend einem guten Schatten
Meine Lieb' und meine Qual!

El cantor a la roca

Plora, flauta meva, plora!
Solitària invoques el dia
que es va despertar massa tard per al dolor.
Les meves cançons ressonen solitàries
i només l'eco me les retorna
a través de les ombres de la nit callada.

Plora, flauta meva! Plora
pels dies feliços que han fugit,
quan un cor bategava per mi,
i escoltava les teves cançons,
i s'enutjava quan el zèfir xiulava
per poc que enterbolíss les nostres melodies.

Plora, flauta meva, plora!
Escurça el fil dels meus dies,
aviat presa de la severa Parca,
i aleshores, a la llera del Leteu,
en alguna ombra acollidora,
cantarà el meu amor, el meu turment.

SABIES QUE...? / Pere Andreu Jariod, divulgador

... es diu que Franz Schubert tocava la guitarra?

Alguns musicòlegs afirmen que mai va tocar la guitarra, mentre d'altres veuen factible que la pogués haver tocat de jove. Hi ha especialistes que afirmen que algunes de les seves cançons, en el seu temps, s'acompanyaven amb guitarra, a falta de piano. El fet que el compositor aparegui en alguna pintura amb la guitarra entre les mans afegeix encara més dubtes a la història. El cas és que, la toqués o no, en va tenir dues al llarg de la vida, d'això sí que hi ha constància.

... el lied com a gènere neix el 1814, a Viena?

És més, podem dir la data exacta: el 19 d'octubre d'aquell mateix any. Així ho consideren els grans especialistes en la cançó alemanya. Aquell dia, Franz Schubert, amb només 17 anys, componia *Gretchen am Spinnrade* (*Margarida a la filosa*), a partir d'un text de Goethe, considerada la seva primera obra mestra. De *lieder*, però, ja n'havien escrit compositors de generacions anteriors, com Beethoven, Mozart i Haydn, però hi ha una abans i un després d'aquesta cançó de Schubert.

... Schubert va compondre cançons sobre textos d'un centenar de poetes?

Goethe va ser l'autor que més li va interessar. Uns 70 poemes

seus porten música de Schubert. Després vindrien Mayrhofer (47 cançons), Schiller (42), Matthison (30), i també Heine, Novalis o Rückert, entre d'altres. Capítol a part mereix Wilhelm Müller, l'autor dels poemes que conformen els dos grans cicles de cançons de Schubert, *La bella molinera* (20) i *Viatge d'hivern* (24).

... Liszt va ser el primer gran divulgador dels lied de Schubert?

Tot i que van coincidir a Viena en l'època en que el compositor hongarès va estudiar amb Czerny i Salieri, no sabem si es van arribar a coneixer. El que sí que sabem és que Liszt va portar la música de Schubert per tot Europa, i així va seleccionar cinquanta sis cançons, que va arreglar per a piano de maneres diverses, incloent aquesta música en nombrosos recitals.

... la tomba de Franz Schubert és al Zentralfriedhof?

Així és com s'anomena el Cementiri Central de Viena, el més gran de tot Àustria, que ocupa una extensió d'uns 2,5 quilòmetres quadrats. En la secció dedicada als compositors hi trobem a banda de la tomba de Schubert, les de Ludwig van Beethoven, Johannes Brahms, els diferents membres de la família Strauss, Franz von Suppé, Arnold Schoenberg, Christoph Willibald Gluck, Carl Czerny, Antonio Salieri o Hugo Wolf, entre d'altres.

RECOMANACIONS / Pere Andreu Jariod

WEB DE CHRISTIAN GERHAHER

www.gerhaher.de

WEB DE GEROLD HUBER

gerold-huber.de

LOS LIEDER DE SCHUBERT: CREACIÓN, ESENCIA, EFECTO

Dietrich Fischer-Dieskau

Traducció: Adriana Hochleitner de Vigil

293 pàgines

ALIANZA EDITORIAL (1989)

DOCUMENTALS 'THE TROUT' + 'THE GREATEST LOVE AND THE GREATEST SORROW'

Christopher Nupen (director)

DVD ALLEGRO FILMS (2011)

SCHUBERT LIEDER

Christian Gerhaher (baríton)

Gerold Huber (piano)

CD SONY (2014)

DIE SCHONE MULLERIN · WINTERREISE · SCHWANNENGESANG (3 CDs)

Christian Gerhaher (baríton) ·

Gerold Huber (piano)

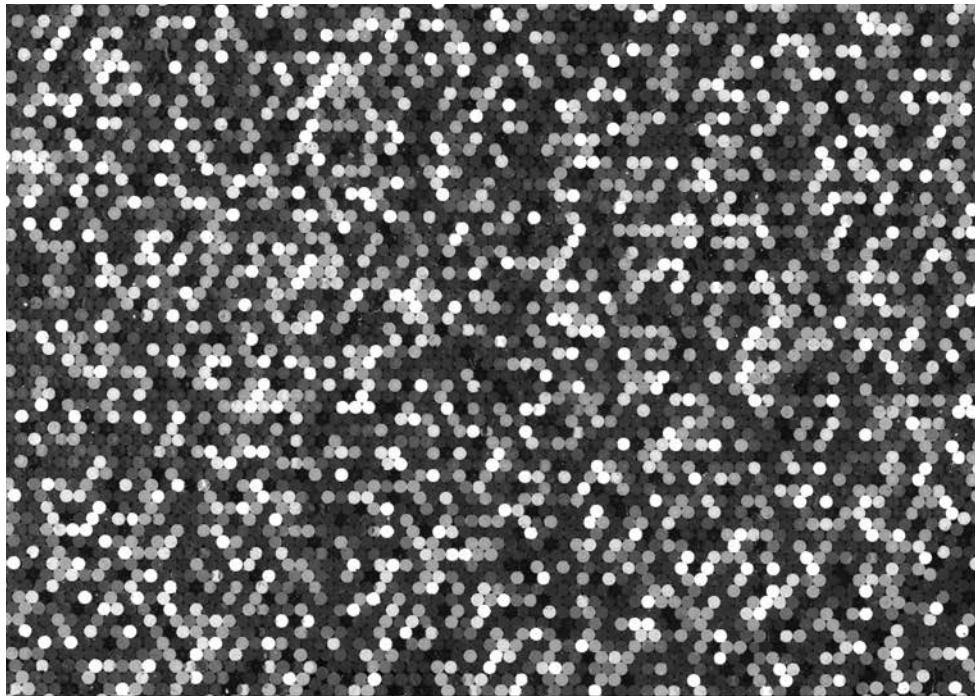
CD ARTE NOVA (2004)

ABENDBILDER · LIEDER VON FRANZ SCHUBERT

Christian Gerhaher (baríton) ·

Gerold Huber (piano)

CD RCA (2006)

PROPER CONCERTS

CONCERT

JOSÉ MENOR

Dijous 14 de juliol. 21 h
Claustre de la catedral
Preu: 12 €

CONCERT

LA REAL CÁMARA

Dissabte 16 de juliol. 21 h
Claustre de la catedral (accés plaça dels Apòstols)
Preu: 12 €

